

עפ"ג 47423/02/20 - חמזה חטיב נגד מדינת ישראל

בית המשפט המחוזי בבאר שבע

בפני כבוד סגן הנשיאה, השופט אליהו ביתן 06 במאי 2020
כבוד השופט ישראל פבלו אקסלרד עפ"ג 47423-02-20 חטיב(עציר) נ' מדינת
כבוד השופטת יעל ייטב ישראל
המערער: חמזה חטיב (עציר)
נגד: מדינת ישראל
המשיבה:

פסק דין

לפנינו ערעורים של המדינה ושל מר חטיב (להלן: "המערער"). ערעור המדינה מופנה נגד החלטת בית המשפט שלא לחייב את המערער בתשלום פיצוי למי שנפגע מהעבירות שהוא הורשע בביצוען, וערעור המערער מופנה נגד תקופת המאסר חלף הקנס שנקבעה לו.

המערער הודה שהצטייד בתעודות זהות ורישיון נהיגה מזויפים שנשאו את תמונתו ושהפרטים בהם היו של אזרחי ישראל שהוא בעל חברה עסקית בישראל, ובאמצעותם הוא הציג את עצמו כבעליו של שיק על סך 222,300 ₪, אותו הגיש לפרעון שלוש פעמים לשלוש חברות שונות לניכיון שיקים. חברה אחת שילמה לו בתמורה לשיק 208,000 ₪, חברה שניה שילמה לו בתמורה לשיק 211,900 ₪, והחברה השלישית גילתה את ניסיון המרמה של המערער וסירבה לפרוע לו את השיק. כך קיבל המערער במרמה סך של כ- 420,000 ₪.

הצדדים הציגו הסדר טיעון במסגרתו המליצו לבית המשפט להטיל על המערער 26 חודשי מאסר בפועל, התביעה טענה להטלת קנס כספי גבוה וחיוב בפיצויים, וההגנה טענה ביחס לרכיבים אלה שחיוב המערער בסכומי כסף גבוהים של קנס או פיצוי יביאו להמשך מאסרו של המערער.

בית המשפט הטיל על המערער 26 חודשי מאסר בפועל, מאסרים על תנאי, וקנס בסך 50,000 ₪ או 180 ימי מאסר תחתיו. בקשת התביעה לחיוב המערער בתשלום פיצוי נדחתה ובית המשפט קבע שבנסיבות מקרה זה יש להשאיר את הענין להתדיינות אזרחית בין הצדדים ככל שתתקיים, שכן "ממילא, סכומי הפיצוי שנוהגים לפסוק בבית המשפט בהליך פלילי אינם מגיעים כדי הנזקים שנגרמו כתוצאה ממעשיו של הנאשם".

המדינה טוענת כי השיקולים העומדים בבסיס החיוב בפיצוי בהליך הפלילי, מצדיקים במקרה זה שימוש בכלי הפיצוי, וכי הנחת בית המשפט לפיה במקרים בהם הנזק שנגרם גבוה מהפיצוי שניתן לפסוק בהליך הפלילי אין לפסוק פיצוי בהליך הפלילי, שגויה. ומבקשת לחייב את המערער בפיצוי נפגעי העבירה בהתאם לתקרת הסכום הקבועה בסעיף 77 לחוק העונשין.

ב"כ המערער טוען בקשר לכך כי הפיצוי בהליך הפלילי הוא רכיב עונשי לכל דבר וכי הוא נועד להגיש מעין עזרה ראשונה לנפגע העבירה. לטענתו, השימוש בכלי זה מותאם בעיקר למקרים בהם נפגעי העבירה הם אנשים פשוטים שעבורם הפניה לערכאות הינה דבר מורכב ומכביד, וככלל לא משתמשים בו במקרים של נפגעי עבירה "חזקים". וכאן נפגעות העבירה הן חברות המגלגלות סכומי עתק, היכולות בקלות לפעול נגד המערער בהליכים אזרחיים. עוד טען, כי החיוב בפיצוי או ההימנעות ממנו, מקבלים משקל מסוים בקביעת העונשים האחרים, וכאן, עונשי המאסר והקנס שהוטלו על המערער לקחו בחשבון את אי חיובו בפיצוי. וציין שהמערער הוא אדם קשה יום, חסר אמצעים, ואין לו יכולת לשלם פיצויים.

אשר לתקופת המאסר חלף הקנס שנקבעה למערער, נטען כי היא איננה מתחשבת במרכיבים שיש לשקלל לענין זה. היא ארוכה מן הראוי ויש לקצרה במידה ניכרת.

וב"כ המדינה טוענת בקשר לכך כי הסכום שהוצא כאן מנפגעי העבירה גבוה ובהתאם לכך גם הקנס שהוטל על המערער, ויש לקבוע תג מחיר של מאסר שיגרום למערער להתאמץ לשלם את הקנס.

עיינו בהודעות הערעור של הצדדים ובחומרים שצורפו להן, ושמענו את טיעוני הצדדים, ובאנו למסקנה שיש לקבל את שני הערעורים.

סעיף 77 לחוק העונשין קובע -

"הורשע אדם, רשאי בית המשפט לחייבו, בשל כל אחת מן העבירות שהורשע בהן, לשלם לאדם שניזוק על ידי העבירה סכום שלא יעלה על 258,000 שקלים חדשים לפיצוי הנזק או הסבל שנגרם לו".

הוראה זו מאפשרת לבית המשפט לתת לנפגע עבירה החלטה שיפוטית על זכאותו לקבלת סכום כסף ממי שגרם לו נזק. מהלך כזה נותן לנפגע העבירה סעד מידי, גם אם חלקי, העשוי לחסוך ממנו את הצורך בהגשת תביעה אזרחית נגד המעוול, על כל הכרוך בכך מבחינת הוצאות, טרחה, המתנה ארוכה עד לסיום ההליך האזרחי, ונקיטה בהליכי הוצאה לפועל.

בענייננו, הנזק הישיר שהמערער גרם לקורבנותיו מתבטא בסכומי הכסף שהוא הוציא מהם במרמה, שלא הוחזרו להם. סכומים אלה מוגדרים וידועים והם מצוינים בעובדות כתב האישום המתוקן בהן הודה המערער. וסכום הכסף הנומינאלי בכל אחת מהעבירות שהמערער ביצע מצוי בתחום הסכום המרבי שניתן לקבוע כפיצוי בהתאם לסעיף 77 לחוק העונשין.

בנסיבות אלה, ועל רקע הודאת המערער בנטילת סכומי הכסף האמורים, שאינם שניים במחלוקת, מן הדין היה לחייב את המערער בתשלום של סכום כסף משמעותי, שיעמוד ביחס מתאים לסכומי הכסף הגבוהים שהוא הוציא במרמה.

אשר לתקופת המאסר חלף הקנס שנקבעה למערער. אכן, בנסיבות הענין ובהתחשב בנתוני המערער, תקופת מאסר של 180 ימים חלף קנס בסך 50,000 ₪, ארוכה מן הראוי ויש לקצרה.

סוף דבר, אנו מחייבים את המערער לשלם לכל אחד משני נפגעי העבירה סך של 100,000 ₪. ומעמידים את תקופת המאסר חלף הקנס שהוטלה על המערער על 90 ימים.

יתר הוראות גזר הדין של בית המשפט קמא יעמדו בעינם.

ניתן והודע היום י"ב אייר תש"פ,
06/05/2020 במעמד הנוכחים.
אליהו ביתן, סגן נשיאה

ישראל פבלו אקסלרד, שופט יעל ייטב, שופטת